

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ

Бевз Д.К.

студент,

Науковий керівник: Дорошенко Н.С.

доцент,

Харківський національний університет імені М.Є. Жуковського

«Харківський авіаційний інститут»

АНГЛО-УКРАЇНСЬКИЙ ПЕРЕКЛАД ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ (НА ПРИКЛАДІ ОПОВІДАННЯ Г. ЛАВКРАФТА «ДАГОН»)

Переклад певної інформації є важливим елементом міжнаціональної та міжетнічної комунікації. Зокрема, найважливішим у сучасному світі є переклад з англійської мови, що стала «Lingua Franca» у всесвітньому масштабі і представляє найбільший мовний масив інформації. Саме необхідність перекладу незліченної кількості книг, статей, оповідань, тощо, що проблематично зробити без відповідних знань, обумовлюючи актуальність цієї роботи. Загалом, переклад можна визначити як збереження основного змісту повідомлення при одночасній зміні його мовної форми [1, с. 4].

Існує декілька видів письмового перекладу, що класифікуються насамперед за тематичною направленістю. Такі тексти будуть перекладатися відповідно до різних норм і правил, що були сформовані спеціально для перекладу того чи іншого виду інформації [2, с. 11].

Ледь не найважливішим для суспільства є переклад художніх творів. Важливу роль у художньому перекладі відіграють перекладацькі трансформації, що допомагають точніше передати суть оригіналу мовою, якою перекладається твір, максимально зберігаючи авторський задум. Важливість художнього перекладу обумовлюється тим простим фактом, що завдяки ньому широкі людські маси мають змогу ознайомитися з незліченними працями іноземних письменників, не знаючи при цьому мови оригіналу.

Можна сказати, що перекладачу необхідно постійно слідкувати за семантичною та стилістичною складовими тексту, бо прийнятним перекладом певного художнього твору може вважатися лише той, що передає ідейно-образну суть оригіналу через відображення його семантико-стилістичної структури засобами іншої мови, а всі важливі складові вихідного тексту у взаємозв'язках між собою та художньою цілісністю твору мають бути також відтворені і в перекладі [3, с. 5].

У нашій роботі виконано переклад оповідання Говарда Лавкрафта «Дагон». Для роботи було обрано саме цей твір, оскільки він не видавався українською мовою, а також написаний у характерній для даного автора стилістиці, збереження якої під час перекладу є ледь не однією з найважливіших задач перекладача. Саме забарвлений авторський стиль і створював найбільші складності під час роботи з оповіданням.

Говард Філіпс Лавкрафт – американський письменник, що на початку минулого століття створив свій піджанр: так звані «Лавкрафтівські жахи», характерними рисами яких стала тематика зустрічі буденного світу з чимось неосяжним для «відсталого» та «примітивного» людства, наповненість переживаннями перед невідомим. Сам він вважав себе прихильником і послідовником Едгара По. За життя товаришував з багатьма відомими авторами фентезі та фантастики того часу, зокрема з Робертом Говардом. Його творчість сильно вплинула як на жанр жахів, так і на жанр фантастики, по мотивах його творів було знято багато фільмів, відбитки його ідей можна знайти у творах безлічі письменників, художників, режисерів. Зокрема, Стівен Кінг вважає себе послідовником Лавкрафта і завжди надихався його книгами під час написання своїх.

Для авторської стилістики, що була використана у написанні твору, перекладеному та проаналізованому у даній роботі, характерним є використання нестандартної (найчастіше архаїчної та книжної) лексики, великої кількості метафор і порівнянь. З точки зору синтаксису Лавкрафт є прихильником ускладнених конструкцій. При цьому, деякі переклади його творів повністю не співпадають з його літературним стилем. Автор роботи вважає, що він хоча і не повністю, але зміг відтворити стиль, максимально наближений до стилю оригіналу у своєму перекладі.

На основі проведеної роботи було зроблено висновок про те, що максимально точний (семантичний за класифікацією П. Ньюмарка) переклад такого стилістично-забарвленого тексту є неможливим, а вибір відповідних трансформацій у нашому перекладі в більшості випадків припадав на модуляцію, компенсацію і синонімію, які, хоча і не повною мірою, але дозволяли зберегти своєрідність авторського стилю, уникаючи зайвого ускладнення сприйняття змісту. Певна втрата емоційного забарвлення тексту була, очевидно, викликаною розбіжностями в конотації словникових еквівалентів та слів оригіналу, внаслідок чого в перекладі зросла доля нейтральної лексики.

Отримані висновки можна поширити на переклад художньої прози зі складними синтаксичними зворотами, ярко вираженою авторською стилістикою, високою емоційною забарвленістю та рідковживаною лексикою.

Список використаних джерел:

1. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу // Київ, 2003. – 279 с.
2. Калинина В. Д. Теория и практика перевода // Москва, 2008. – 178 с.
3. Пиввуева Ю. В. Справочник по теории перевода // Москва, 2004. – 302 с.

Hotsynets M.S.

Student,

Supervisor: Nahlik Ya.Ye.

Assistant,

Lviv Polytechnic National University

**TRANSLATION OF ENGLISH AND UKRAINIAN IDIOMS
EXPRESSING LUCK, SUCCESS, PROSPERITY AND HAPPINESS**

This article seeks to outline general problems of semantics and ways of conveying the meanings of phraseological units.

The aim of this report is to present the process and results of the investigation, deal with the peculiarity of idiomatic translation. This investigation includes a lot of classifications; it attempts to find out the best ways of idioms translation.

Idiomatic or phraseological expressions are structurally, lexically and semantically fixed phrases or sentences having mostly the meaning, which is not made up by the sum of meanings of their component parts. [3, с. 58] Translation of English and Ukrainian idioms were investigated by I. Корунець, E. Nida, Th. Savory.

There have been found 135 English and Ukrainian idioms expressing luck, success, prosperity and happiness. In order to collect idioms for the analysis, 6 Ukrainian and English dictionaries have been used.

A faithful translation of phraseological/idiomatic expressions depends upon some factors:

- whether the idiomatic expression in the source language and in the target language is of the same/different source of origin;
- whether the idiomatic expression has in the target language only one, more than one or all componental images in common;
- whether the componental images, when translated, are perceived by the target language speakers;
- whether the structural form of the idiomatic expressions can be retained in the target language without any transformations;